

Iisalmen kaupungin sijoittamisen puitteet ja sijoitussuunnitelma

2017-2021

Sijoitustyöryhmä 24.4.2017
Kaupunginhallitus 21.8.2017
Kaupunginvaltuusto 28.8.2017

Sisällysluettelo

1	Tausta ja tavoitteet	3
2	Sijoitusorganisaatio ja valtuudet	3
3	Sijoitustoiminnan järjestäminen, varainhoito.....	4
3.1	Sijoitustoiminnan ulkoistaminen	4
3.2	Yleiset lähtökohdat	4
3.3	Omaisuudenhoitajan oikeudet ja velvollisuudet.....	4
4	Yleiset sijoitusperiaatteet.....	5
4.1	Sijoitusten hajauttaminen	5
4.2	Pääoman säilyttäminen	5
4.3	Suhtautuminen riskiin	5
4.4	Sijoitustoiminnan eettiset periaatteet.....	5
5	Sijoitustoiminnan tavoitteet.....	6
5.1	Tuottotavoite- ja odotus	6
5.2	Riskitaso.....	6
5.3	Sijoitusaika ja likviditeetti	6
6	Kaupungin sijoitusvarallisuus	7
7	Hyväksytyt sijoituskohteet/omaisuuslajit.....	7
7.1	Käteisvarat ja niihin rinnastettavat sijoitukset	7
7.2	Pankkien talletustodistukset ja pankkitalletukset sekä kuntatodistukset.....	7
7.3	Rahamarkkina- ja lyhyen koron rahastot, rahamarkkinainstrumentit.....	7
7.4	Korkosijoitukset	7
7.5	Osakesijoitukset pörssiosakkeisiin	7
7.6	Muut vaihtoehtoiset sijoitukset.....	7
8	Kaupungin sijoitusomaisuuden allokaatio.....	8
8.1	Suorat osakesijoitukset	9
8.2	Suorat korkosijoitukset	9
8.3	Johdannaisten käyttö	9

1 Tausta ja tavoitteet

Iisalmen kaupungin sijoitusomaisuus on syntynyt pääasiassa kaupungin energialaitoksen myynnistä vuonna 1997. Varat on rahastoitu investointi- ja kehittämisrahastoon, jonka sääntöjen mukaan varat tulee säilyttää erillään kaupungin yleisistä rahoitusvaroista ja ne tulee sijoittaa tuottavasti ja turvaavasti kaupunginvaltuuston vahvistaman sijoitussuunnitelman mukaisesti.

Sijoitusvarallisuus ja sen säilyminen ovat Iisalmen kaupungin perustehtävän kannalta oleellisen tärkeää. Kaupungin sijoitustoiminta on pitkäjänteistä ja riskinotto hallittua, jolla tarkoitetaan sitä, että tavoitteina ovat markkinatilanne huomioon ottaen kohtalainen/ hyvä pitkän aikavälin tuotto ja valmius ottaa jonkin verran riskiä (mm. sijoittamalla osakkeisiin).

Tämän sijoitussuunnitelman tavoitteena on:

- määritellä sijoitusprosessiin osallistuvat osapuolet ja henkilöt sekä heidän päätöksentekovaltuutensa,
- kuvata selkeästi sijoitustoiminnan tavoitteet,
- antaa sijoitustoiminnalle ohjeita ja asettaa rajoitteita sekä
- määritellä sijoitustoiminnan tuloksellisuuden arviointikriteerit

Sijoittamisen puitteiden ja sijoitussuunnitelman päivitystarve arvioidaan vuosittain siinä yhteydessä, kun vuosikohtaiset sijoitustoiminnan tavoitteet vahvistetaan talousarviokäsittelyn yhteydessä. Sijoitussuunnitelman päivityksessä prioriteettina on arvopaperisalkun sijoittamista koskevan ohjeistuksen päivittäminen.

Rahaston pääomien sijoituksista, sijoituksissa tapahtuneista muutoksista ja sijoitusten tuotoista raportoidaan vähintään puolivuositain kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle.

2 Sijoitusorganisaatio ja valtuudet

Vastuut ja valtuudet määritellään seuraavasti:

- **Kaupunginvaltuusto** hyväksyy sijoittamisen yleiset peruseriaatteet ja sijoitussuunnitelman ja tavoitteet.
- **Kaupunginhallitus** vastaa sijoitustoiminnan käytännön toimintaperiaatteista, tulostavoitteiden saavuttamisesta ja sijoittamisen valvonnasta. Kaupunginhallitus päättää yksityiskohtaisesta sijoittamisesta ja hyväksyy muutokset kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden puitteissa.
- Kaupunginhallitus on nimennyt **sijoitustyöryhmän**, jonka tehtävänä on ohjata ja valvoa sijoitusvarallisuuden sijoittamista kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden puitteissa ja valmistella kaupunginhallitukselle päätettäväksi tulevat sijoitusasiat.
- **Talousjohtaja** johtaa kaupungin sijoitustoimintaa ja toimii sijoitustoiminnan yhteyshenkilönä. Talousjohtaja valmistelee sijoitustyöryhmälle ja kaupunginhallitukselle sekä –valtuustolle päätettäväksi tulevat sijoitustoimintaa koskevat asiat ja toimii sijoitustyöryhmän sihteerinä. **Kaupunginjohtaja** allekirjoittaa varainhoitoon ja muuhun sijoitustoimintaan liittyvät sopimukset.

3 Sijoitustoiminnan järjestäminen, varainhoito

Sijoitustoimintaan liittyviä palveluja voidaan ulkoistaa, kun se organisaation resurssit huomioiden on tarpeellista.

3.1 Sijoitustoiminnan ulkoistaminen

Ulkoistaa voidaan seuraavat toiminnot:

- Sijoitukseen liittyvä konsultointi, johon voi kuulua esimerkiksi avustaminen sijoitussuunnitelman laatimisessa ja sijoitustoiminnan tavoitteiden määrittelyssä.
- Omaisuudenhoitopalvelut, joissa omaisuudenhoitaja hallinnoi sovittua osaa varallisuudesta omaisuudenhoitosopimuksen nojalla.
- Säilytyspalvelut ja muut asiantuntijapalvelut sekä ulkoistetut varainhoitopalvelut.

3.2 Yleiset lähtökohdat

Varainhoitajan tulee olla Suomen Finanssivalvonnan valvoma toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys tai Eta-alueella toimiva sijoituspalveluyritys, joka on rekisteröinyt toimintansa Suomessa Finanssivalvonnalle.

Kaupunki voi niin halutessaan kilpailuttaa eri palveluiden tarjoajia varmistaakseen markkinatilanteen mukaisen palveluiden kustannustason ja palveluntarjoajien sopivuuden. Tarjouksissa kiinnitetään huomiota mm. varainhoitajien resursseihin ja kokemukseen, sijoitusprosessin ja hallinnon laatuun, omaisuudenhoitajan varainhoidon tuloksiin sekä kokonaiskustannustasoon.

Kaupunki arvioi varainhoidosta maksettavia palkkioita vähintään kerran vuodessa.

Sijoittamisen ulkoistaminen ei poista sijoittamisen taloudellisia riskejä, jotka kaupunki kantaa aina itse.

Sijoitussalkkujen raportointi järjestetään siten, että voidaan luotettavasti ja säännöllisesti seurata koko sijoitusomaisuuden ja sijoitussalkkujen tuottoja ja riskejä. Tuotto- ja riskiraportointi tehdään vähintään kuukausittain, sijoitustyöryhmälle, kaupunginjohtajalle, talousjohtajalle ja kirjanpitoapäällikölle. Hallitukselle toimitetaan vähintään puolivuositteittäin yksityiskohtainen selvitys tuottojen ja riskien kehityksestä.

3.3 Omaisuudenhoitajan oikeudet ja velvollisuudet

- Sijoitussuunnitelma annetaan tiedoksi omaisuuden-/ varainhoitajalle.
- Omaisuudenhoitaja tekee sijoituspäätökset/-ehdotukset omaisuudenhoitosopimuksessa määrittelyllä tavalla omaisuudenhoitosopimuksen piirissä olevan varallisuuden osalta.
- Omaisuudenhoitaja raportoi kuukausittain hoidettavana olevan sijoitusomaisuuden kehityksestä ja kommunikointi sijoitusomaisuuden arvosta tai markkinoilla tapahtuneista oleellisista muutoksista.
- Omaisuudenhoitaja toimii Iisalmen kaupungin sijoitussuunnitelman ja muiden annettujen ohjeiden mukaisesti.

4 Yleiset sijoitusperiaatteet

4.1 Sijoitusten hajauttaminen

Sijoitukset on hajautettava riittävässä määrin, jotta suuret yksittäiseen sijoituskohteeseen liittyvät tappiot eivät ole todennäköisiä.

4.2 Pääoman säilyttäminen

Sijoitusvarallisuuden säilyminen on Iisalmen kaupungin perustehtävän kannalta oleellisen tärkeää. Tämän vuoksi pääoman merkittävä ja pysyvä arvonalasku ei ole hyväksyttävää. Sijoitusmarkkinoihin liittyvän vaihtelun vuoksi on kuitenkin hyväksyttävä, että joinakin vuosina sijoitusomaisuuden arvo saattaa myös alentua.

4.3 Suhtautuminen riskiin

Riski liittyy osana sijoitustoimintaan ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Sijoitustoiminnasta vastaavilla henkilöillä on velvollisuus arvioida sijoitusvarallisuuteen kokonaisuutena liittyvän riskin suuruutta ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli kokonaisuutena tarkasteltaessa riskin määrä on sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden vastainen.

4.4 Sijoitustoiminnan eettiset periaatteet

Iisalmen kaupungin harjoittamassa sijoitustoiminnassa on otettava huomioon julkisyhteisöön kohdistuvat yhteiskunnalliset velvoitteet ja julkishallinnossa hyväksyttävät toimintaperiaatteet. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kaupungin tehtävien ja toimintaperiaatteiden kanssa ja sijoitustoiminta tulee ohjata eettisesti hyväksyttäviin kohteisiin. Eettisesti hyväksyttävä sijoitustoiminta huomioi ympäristöystävällisyyden ja kestäväen kehityksen, ihmisoikeuksien noudattamisen, tasa-arvon ja lapsityövoiman käytön estämisen sekä työelämän perusoikeuksien noudattamisen.

5 Sijoitustoiminnan tavoitteet

5.1 Tuottotavoite- ja odotus

Reaalituotto vähintään 3,5 % vuositasolla

Sijoitustoiminnan tuottoa tarkastellaan kokonaistuottona, joka tarkoittaa sijoituskohteiden arvonmuutoksen ja sijoituskohteista saatavan koron, osingon tai muun sijoittajalle maksettavan kasvavirran summaa. Varojen sijoittamisessa pyritään sijoitusstrategian mukaisella riskitasolla mahdollisimman hyvään tuottoon. Realistinen tuotto-odotus on vähintään 3,5 % yli inflaatiotason (reaalituotto).

5.2 Riskitaso

Sijoitusten riskitaso volatiliteetilla mitattuna noin 6,0%

Riskien tarkastelu ja mittaaminen

Sijoittamisen tulee perustua hallittuihin riskeihin. Tämä tarkoittaa suunnitelmallista riskien tunnistamista, mittaamista ja riskeiltä suojautumista.

- Volatiliteetilla eli keskihajonnalla mitataan tilastollisesti sitä, kuinka paljon sijoituksen arvo vaihtelee. Keskihajontaa käytetään sijoituksen riskitason mittaamiseen. Yleisesti voidaan sanoa, että mitä korkeampi volatiliteetti, ts. mitä suuremmat sijoitusarvon vaihtelut ovat, sitä korkeampi on riski ja päinvastoin.
- Koko sijoitusomaisuuden standardipoikkeama lasketaan kuukausittain historiallisen tuotkehityksen perusteella.
- Kaupungin sijoitusvarallisuuden arvonkehitystä arvioidaan kerran vuodessa eri analyysien avulla osana sijoitussuunnitelman päivittämistä.
 - Allokaatioanalyysi tuottaa arvion sijoitustoiminnan riskeistä historiallisten riskien ja korrelaatioiden perusteella
 - historialliset riskit ja hajonnat
 - absoluuttiseen tuottoon liittyvät riskit
 - Skenaarioanalyysit arvioivat tulevaisuuden riskejä, joita historian perusteella ei voi arvioida
 - perustuvat tämän hetken markkinasalkkuihin

Edellä kuvatut menetelmät toimivat apuna arvioitaessa sijoitusomaisuuden arvon kehitystä.

5.3 Sijoitusaika ja likviditeetti

Sijoitusaika yli 10 v.

Kaupungin pitkäaikaisen sijoitusomaisuuden rinnalla on oltava riittävät likvidit lyhytaikaiset kasvavarat. Näissä sijoituksissa sijoitusaika on alle 12 kk. Lyhyen aikavälin tuottotavoitteena on pääomien reaaliarvon säilyminen ja 1-12 kk:n Euribor-korkotuotto. Muussa pitkäaikaisessa sijoitustoiminnassa sijoitusaika on lähtökohtaisesti yli 10 v.

6 Kaupungin sijoitusvarallisuus

Iisalmen kaupungin sijoitusomaisuus on syntynyt pääosin kaupungin energialaitoksen myynnistä ja varat on rahastoitu investointi- ja kehittämisrahastoon. Vuoden 2016 lopussa kaupungin sijoitusvarallisuuden koko oli markkina-arvoltaan yhteensä 17,2 milj. euroa (31.12.2016). Kaupunki on ulkoistanut sijoitustoiminnan ammattimaisille omaisuudenhoitajille täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksin perustuen Iisalmen kaupunginvaltuuston hyväksymään sijoitus-suunnitelmaan.

7 Hyväksytyt sijoituskohteet/omaisuuslajit

7.1 Käteisvarat ja niihin rinnastettavat sijoitukset

7.2 Pankkien talletustodistukset ja pankkitalletukset sekä kuntatodistukset

7.3 Rahamarkkina- ja lyhyen koron rahastot, rahamarkkinainstrumentit

7.4 Korkosijoitukset

- EMU-alueen liikkeelle laskemat euromääräiset lainat
- Yrityslainarahastot, Investment Grade ja High Yield
- Kehittyvien maiden lainat
- Vaihtovelkakirjalainat

7.5 Osakesijoitukset pörssiosakkeisiin

- Suomalaiset osakkeet
- Eurooppalaiset osakkeet
- Yhdysvaltalaiset osakkeet
- Japanilaiset osakkeet
- Kehittyvien markkinoiden osakkeet

7.6 Muut vaihtoehtoiset sijoitukset

- Kiinteistö- ja metsäsijoitukset
- Raaka-aineinstrumentit
- Vuokratuottorahastot

8 Kaupungin sijoitusomaisuuden allokaatio

Varojen sijoittamisen tulee tapahtua alla olevan taulukon mukaisten rajoitteiden puitteissa.

KORKOSIJOITUKSET			
Omaisuuslaji	Neutraali %	Min %	Max %
Korkosijoitukset yhteensä	70	50	100
Rahamarkkinasijoitukset	10	0	100
Valtion joukkolainasijoitukset	20	0	50
Yrityslainat (investment grade)	20	0	50
Yrityslainat (high yield)	10	0	20
Kehittyvien markkinoiden lainat	10	0	20
Reaalikorko-obligaatit	0	0	15
OSAKESIJOITUKSET			
Omaisuuslaji	Neutraali %	Min %	Max %
Osakesijoitukset yhteensä	25	0	50
Kotimaan osakkeet	5	0	20
Euroopan osakkeet	7	0	20
Pohjois-amerikan osakkeet	5	0	20
Japanin osakkeet	3	0	15
Kehittyvien markkinoiden osakkeet	5	0	15
MUUT SIJOITUKSET			
Omaisuuslaji	Neutraali %	Min %	Max %
Muut sijoitukset yhteensä	5	0	10
Muut vaihtoehtoiset sijoitukset	5	0	10
Salkku yhteensä	100 %		

- Sijoitustoiminnan onnistumisen arvioinnissa käytetään erikseen sovittua vertailuindeksiä.
- Sijoituskohteiden hajauttaminen turvataan sijoitusrahastoja käyttäen ja näin mahdollistetaan sijoitusten tehokas hajauttaminen.
- Mikäli sijoitusrahastolla on sekä kasvusarja, joka ei jaa tuotto-osuutta että tuottosarja, jolle maksetaan vuosittain tuotto-osuutta, käytetään kasvusarjan osuuksia sijoitustoiminnassa.
- Sijoitusrahastot noudattavat omia vahvistettuja sääntöjään ja sijoitusrajoituksiaan. Kohdistettaessa sijoitustoiminnassa käytettävien sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia eri omaisuusluokkiin raportoinnissa noudatetaan asianomaisen sijoitusrahaston perusallokaatiota, jos se on selkeästi määriteltävissä yhteen omaisuusluokkaan. Muussa tapauksessa rahasto-osuudet kohdistetaan omaisuusluokkaan, joka omaisuudenhoitajan harkinnan mukaan parhaiten vastaa kyseisen sijoitusrahaston perusallokaatiota. Kulloinkin vallitsevasta markkinatilanteesta riippuen sijoitusrahaston tosiasiallinen allokaatio voi kuitenkin poiketa perusallokaatiosta.
- Lisäksi sijoitustoiminnassa on mahdollista käyttää ETF-sijoitusinstrumentteja (pörssinoiteerattu rahasto).
- Varainhoitajan hallinnoimiin rahastoihin voi sijoittaa max. 50%.
- Sijoitukset ei-julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiön lainoihin on kielletty.

8.1 Suorat osakesijoitukset

Sijoitettavista varoista voidaan sijoittaa

- Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden osakkeisiin, optiotodistuksiin ja muihin merkintäoikeuksiin enintään 20 % per yhtiö.
- Muihin kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden osakkeisiin, optiotodistuksiin ja muihin merkintäoikeuksiin enintään 10 % per yhtiö ja yhteensä 10 %.
- Listautumassa olevien yhtiöiden ja yhtiöiden, jotka ovat julkisesti ilmoittaneet listautuvansa, osakeanteihin ja –myynteihin enintään 15 % per yhtiö.

Prosenttiosuudet lasketaan salkun tähän omaisuuslajiin kohdennetuista varoista.

8.2 Suorat korkosijoitukset

Sijoitettavista varoista Euroopan Unionin alueella tai muualla Euro-määräisinä tai Euron ilmene-
mismuodon määräisinä liikkeeseen laskettuihin arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 100
%, jotka voidaan jakaa seuraavasti yhden liikkeeseenlaskijaryhmän arvopapereihin, kun tämä
liikkeeseenlaskija tai takaaja on.

Liikkeeseenlaskija tai takaaja	Vähintään %	Enintään %	Yhteen liikkeeseenlaskijaan enintään %
Euroopan Unionin jäsenvaltio		100	100
Muu OECD:n jäsenvaltio			
Suomalainen kunta tai kuntayhtymä taikka muu julkisyhteisö		100	100
Pankki, vakuutusyhtiö tai julkisen kaupankäynnin kohteena oleva yhtiö		100	100
Ei-julkisen kaupankäynnin kohteena oleva yhtiö		0	0

Prosenttiosuudet lasketaan salkun tähän omaisuuslajiin kohdennetuista varoista.

8.3 Johdannaisten käyttö

Sijoitustoiminnassa ei käytetä suoria johdannaisia. Sijoitusrahastot voivat käyttää johdannaisia sääntöjensä mukaisesti.